

Almindelighed ganske anderledes, at den nære Tilslutning fra den Kreds, hvori de arbejder, er en afgørende Betingelse for, om deres Gerning skal lykkes. Det beror ikke paa de fineste Skolebygninger eller det flotteste Materiel eller det fineste pædagogiske Tilsyn, det grunder sig paa det personlige Forhold, paa, om Læreren er en Personlighed, om han vinder de Folks Tillid, som han arbejder iblandt.

Jeg vil ogsaa sige noget om de her paatænkte Amtsskolekonsulenter, der retteligt burde kaldes Skoleinspektører — det er jo faktisk det, de skal være, og det, de vil blive. Naar saa mange Talere, navnlig af de læge Folk, har beskæftiget sig med denne nye Embedsmandstype, som man her vil skabe, er det sikkert, fordi der egentlig deri ligger den mere principielle Ændring, der foreslaas ved dette Lovforslag. Dette Lovforslag, saa vel som mange andre, vi formodentlig kan vente vedrørende Skolens Forhold, bygger jo paa den af den store Skolekommission afgivne Betænkning, denne Kommission, der fik en stærkt udvidet Opgave, i Virkeligheden fik den Opgave at afgive Betænkning vedrørende hele vort Skolevæsen.

Der vil staa Strid om dette Forhold, og det vil sikkert blive diskuteret ret stærkt paa Møder ude omkring i Landet, thi her er der to Principper, der tårner sammen. For den ene Part vil Maalet være Enhedsskolen, man vil stræbe henimod den rene Statsskole, som vil dirigere og visitere og kontrollere og inspicere og uniformere og tillige administrere, alt sammen ovenfra gennem Statseembedsmænd i behørigt Tal. Det er Begyndelsen hertil, der sker nu ved Ansættelsen af de første 12 nye Embedsmænd. Religionsundervisningen skal selvfølgelig fjernes fra Skolen, og hvis det ikke kan gennemføres straks, begynder man med at fjerne enhver Forbindelse mellem Skole og Kirke. Det gejstlige Tilsyn skal naturligvis stryges og afløses af et fagligt-pædagogisk visiterende Tilsyn i samtlige Fag, som det hedder, altsammen med den Hensigt i dansk Skolevæsen at komme bort fra den Forskellighed og Særprægethed, der er en Gru for moderne Pædagoger.

Den Metode, der i Øjeblikket er anerkendt paa Bjerget, skal vi virkelig følge over det hele, alle Landets Skoler og alle

Landets Lærere skal følge den. Det er dertil, det ønskede moderne Tilsyn skal føre, og det er dertil, de attraaede Skoleinspektører, som paa Statens Vegne skal føre Tilsyn med Skolen og med Lærerne, skal tjene. Officielt sætter man ganske vist ikke straks Forældretilsynet til Side, men den moderne Pædagog lægger dog særlig Vægt paa at fremhæve, at Børnene dog ogsaa er Samfundets Børn. Naar Forældrene har løst deres Opgave: at frembringe Børn til Skolen, skal den moderne Statsskole nok sørge for at skubbe Forældrene bort fra Skolen, saa de faar den mindst mulige Indflydelse, — det er en Sag, som Statens Embedsmænd meget vel kan ordne.

Dette Skoleideal har naturligvis mest Tilhold i de store Byers offentlige Skoler. Skolevæsenet der former sig, som jeg sagde før, mere og mere maskinmæssigt efter samme Systemer og samme Metoder, thi man har der det fornødne Antal baade af Direktører og Inspektører til at overvaage Ensartetheden. Der er ringe Plads i disse Skoler for det særprægede, men megen Plads for det uniformerede.

En modstaaende Skoleopfattelse ser derimod Maalet i at bevare og videre udvikle en Skole, der er Folkets, Forældrenes Skole, en Skole, der vil virke i bedste og nærmeste Forstaaelse med de Forældre, der betror Skolen at paavirke, opdrage og belære dem, som for dem er dyrebarest af alt, nemlig deres Børn. Forældrene til Børnene i disse Skoler vil søge at finde en Lærer, der som kristelig Personlighed har et Livsindhold, hvoraf Børnet kan paavirkes og opdrages; men heraf følger afgjort, at Læreren maa have Lov til at virke i Frihed indenfor Lovens Rammer.

Den Retning, jeg her taler om, vil bevare Religionsundervisningen i Skolerne, og jeg mener ogsaa, at andet vilde være uforvarsomt overfor Børnet, ligesom det vilde vise sig at være uforvarsomt overfor Samfundet. Jeg ser ikke, hvad der vil være saa opdragende for Børnet som Kendskab til Bibelhistoriens og Kirkehistoriens store og ædle Skikkelser. Man vil ogsaa bevare et Tilsyn af Præster, Provster og Biskopper. Præsten staar jo Befolkningen nær i Livets alvorligste Tider. Dog mener jeg ikke, at han skal være født Formand for Skolekommissionen, men nok født Medlem. Man har fra